

Васильєва Р.Ю. Підготовка студентів до формування безпечної поведінки підлітків в позаурочній діяльності засобами інтерактивних технологій//Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України», 20-22 вересня 2007 р., м. Ялта. - 36. статей: Ч.2. - Ялта: РВВ КГУ, 2007. РВНЗ "Кримський гуманітарний університет"

УДК 371 13:614.8

Підготовка студентів до формування безпечної поведінки підлітків в позаурочній діяльності засобами інтерактивних технологій

Васильєва Регіна Юхимівна Житомирський державний, університет імені Івана Франка

Одне з важливих положень Концепції національного виховання пов'язане з проблемами безпеки життя і діяльності підростаючого покоління. Це, перед усім, вимагає поліпшення підготовки студентів педагогічних спеціальностей до формування безпечної поведінки підлітків. Виховання учнів відбувається як на уроках основ безпеки життєдіяльності (далі ОБЖД), так і в позаурочній діяльності. Питання вивчення формування безпечної поведінки школярів в умовах позаурочної діяльності на даний час недостатньо дослідженні. Тому, мета нашого дослідження полягає у визначенні, обґрунтуванні та апробуванні інтерактивних методик підготовки вчителів до формування безпечної поведінки підлітків. Завдання даної роботи полягає в розробці та апробації ефективності інтерактивних методик підготовки студентів.

Вивчаючи відповідну проблему ми виходимо з наукових результатів вчених: Сидорчук Л.А., Горяної Л.Г., Шиленко О.Є, Ганчевої В.І., Щербаня П.М., Тарасова В. Різні аспекти організації позаурочного навчально-виховного процесу, умов, форм, методів позаурочної діяльності

досліджувались Н.В.Кудикіною, В.О.Кут'свим, Е.І.Костяшкіним, Л.М.Москаленко, Н.Г.Ничкало, Л.Новіковою, Г.П.Пустовітом та іншими. Продовжуючи дослідження даного напрямку ми пропонуємо підготовку студентів з використанням інтерактивних технологій.

Варто виділити, виходячи з попередніх досліджень, педагогічні закономірності виховання: виховання здійснюється лише шляхом активності самої дитини; зміст діяльності дітей у процесі виховання обумовлений потребами дітей і від того є варіативним і визначається на кожний даний момент актуальними потребами; розвиток особистості через діяльність вимагає від педагога відчуття міри особистої участі у діяльності дітей; вирішальним для сприятливого розвитку особистості є внутрішній стан дитини, що визначає ціннісне ставлення до об'єктів діяльності; діти не повніші відчувати себе об'єктом професійних зусиль.

Практика педагогічної роботи показує, що навчання йде швидше й ефективніше, якщо учені виявляють зацікавленість щодо предмета навчання, якщо форми придбання знань і навичок такі, що без труднощів можуть бути перенесені в умови реального життя [1, с.18]. Роль учителя полягає не у проведенні занять, а в організації умов запровадження активних форм навчання і виховання для кожного учня. Опитування 192 учнів 8-9 класів загальноосвітніх шкіл свідчить, про недостатній рівень підготовленості вчителів до впровадження активних форм навчання та виховання. Так, 70,1% респондентів вказують на відсутність практичної спрямованості наданої інформації, 59,6% - на лекційному поданні інформації. Враховуючи вище сказане, підготовку майбутніх вчителів слід здійснювати в напрямку реалізації: інтерактивних технологій, превентивного виховання, педагогічної майстерності; моделювання реальних умов, формуванні загальних інтелектуальних умінь; суттєво самостійно формувати нові знання, вирішувати нестандартні завдання, знаходити оригінальні способи рішень, раціонально працювати з різними джерелами інформації.

Дослідники В.М.Оріховська, О.І.Пилипенко [2, с.20] серед умов реалізації

інтерактивних технологій виділяють:

- психолого-педагогічні: забезпечення високого рівня підготовки методичного матеріалу, мотивації до реалізації просвітніх програм;

- соціально-організаційні: забезпечення навчання педагогів та учнів, виконання превентивних програм на місцевому, національному рівнях, враховуючи конфесійні традиції;

- управлінсько-ресурсні: залучення до виконання просвітніх програм висококваліфікованих спеціалістів.

Суттєвою є підготовка студентів за певною системою знань, навичок, спеціальних умінь, здатність організувати практичну роботу, здійснювати психологічну підготовку до діяльності в умовах різних небезпечних ситуацій, у всьлякому розвитку їхніх розумових сил, формуванні загальних інтелектуальних умінь самостійно добувати нові знання, вирішувати нестандартні завдання, знаходити оригінальні способи рішень. На практичних заняттях нами широко використовуються ігрові технології.

12

Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України

Частина друга

Ігрові технології являють собою ігрову форму взаємодії педагога й студента через реалізацію певного сюжету (гри, спектаклю, ділового спілкування). При цьому освітні завдання включені в зміст гри. В навчальному процесі використовують театралізовані, ділові, рольові, комп'ютерні ігри. Гра при вивченні ОБЖД носить не тільки інтелектуальний характер а активний, дійовий. Вона навчає оцінювати небезпечні ситуації, зберігати спокій, координувати спільні зусилля по подоланню небезпеки, уникати небезпек, втілювати на практиці алгоритм дій в небезпечних ситуаціях, зокрема, гра "Цивільна оборона", «Титанік», «Вогняне коло», «Лімпопо» тощо. Такі ігри мають значне психологічне забарвлення і сприяють розвитку таких якостей особистості, як уважність, виваженість, стриманість, швидкість реакції й т.д. Важливе значення у навчанні студентів відіграє проектна діяльність, як форма навчально-

пізнавальної активності, що полягає в мотивованому досягненні свідомо поставленої мети для створення творчих проектів, забезпеченні єдності та наступності всіх аспектів процесу навчання. При розробці навчальних проектів викладач виконує роль координатора та консультанта, а студент - активного розробника та виконавця. Особливістю такої роботи є те, що і викладач і студенти мають спільну функцію - носія інформації. Зокрема, студентам пропонувалось створити два типи проектів за наступними напрямками: загальнотеоретичні питання безпеки життєдіяльності («Вартові здоров'я» (вплив забруднення атмосфери, літосфери, гідросфери на здоров'я людини) «Відпочиваємо безпечно» (криміногенні чинники урбанізованого середовища), «Здорове харчування» (сучасні харчові добавки та вплив їх на здоров'я людини» тощо); методичні питання організації позаурочної діяльності з безпеки життєдіяльності (молодіжна ініціатива «Безпека на вулицях», рух «Антикримінальний шкільний патруль», конкурс «Фантастичний проект безпечного міста» тощо).

Планування проектів здійснювалось у двох напрямках: 1) характеристика проекту (інформація для викладача): тип проекту (індивідуальний, творчий, груповий, інформаційний, рольовий тощо), об'єкт пізнання, провідне завдання, спосіб вирішення, освітній продукт, 2) орієнтовний план виконання проекту (інформація для студентів). Слід зауважити, що для другого типу проектів планування за обома напрямками виконують самі студенти.

Ефективність використання інтерактивних методів підготовки студентів до формування безпечної позаурочної діяльності підлітків підтверджують дані формуючого експерименту (див. табл. 1).

Підводячи підсумок, необхідно зазначити, що підготовка студентів до формування безпечної поведінки підлітків має здійснюватись на засадах особистісно орієнтованої парадигми, превентивної педагогіки та інтерактивних технологій. Подальше дослідження ми вбачаємо в реалізації запропонованих методик під час активної педагогічної практики.

Ключові слова: інтерактивні технології, ігрові технології, проектна

Діяльність.

Резюме. В роботі розглянуті умови реалізації інтерактивних технологій, методики реалізації ігрових технологій та проектної діяльності під час практичних та лабораторних робіт і «Безпеки життєдіяльності» Визначена їх ефективність на основі результатів формуючого експерименту.

Ялта, 2007р.

Таблиця I

Рівні сформованості вмінь та навичок організації позаурочної діяльності підлітків з питань безпеки життєдіяльності (у %)

Рівні	Експериментальна група		Контрольна група	
	констатувальний	контрольний	констатувальний	контрольний
високий	3,4	32,6	4,7	10,2
середній	21,1	42,3	23,8	31,4
достатній	44,8	21	42,4	41,7
низький	30,7	4,1	30,1	16,7

Резюме: В работе рассмотрены условия реализации интерактивных технологий, методики реализации игровых технологий и проектной деятельности во время практических и лабораторных работ по «Безопасности жизнедеятельности». Определена их эффективность на основе результатов формирующего эксперимента.

Summary: The conditions of realization of the interactive technologies, the techniques of realization of the game technologies and design activity during practical and laboratory training on "Bases of safety of vital functions" are considered in the submitted paper. Their efficiency is determined in forming experiment.

Література

1. Тарасов В. Как подготовить специалиста некоторые основные принципы обучения студентов// ОСНОВЫ безопасности жизнедеятельности - 2004 -№ 9-С. 18-19.

2. Оржеховська В.М, Пилипенко О.І Сучасні орієнтири превентивної педагогіки // Педагогіка і психологія 2005.№ 2 - С. 17-25